

Lotterinemnda

Vedtak i Lotterinemnda 24. august 2026

Sak 2026/308 - Bandorg - org.nr. 990 352 488 - klage over vedtak om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon

Lotterinemndas medlemmer: Leder Martin Hennig, medlem Renate Kristiansen og varamedlem Dagrun Yolanda Haider

Sakens bakgrunn

- (1) Bandorg (heretter «klager») søkte 1. september 2025 om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2024. Søknaden gjaldt et søknadsbeløp på 287 120 kroner etter forenklet modell.
- (2) Det fremgikk av søknaden at organisasjonen vil ha et musikkliv som vi både kan leve for, og leve av. Det var videre opplyst at organisasjonen hadde 5000 medlemmer fordelt på 1000 grupper. Lotteritilsynet ba derfor i e-post 18. oktober 2025 om en tilbakemelding på hvor mange av klagers medlemmer som var næringsdrivende.
- (3) Klager besvarte henvendelsen i e-post samme dag, og opplyste at alle medlemsgruppene er frivillige. Det ble vist til at medlemmene bekreftet at de var frivillige ved å slutte seg til vedtektene §§ 2 og 3 ved innmelding.
- (4) Lotteritilsynet opplyste i e-post 20. oktober 2025 at stikkprøver av klagers medlemsband viste at noen band består av medlemmer som er næringsdrivende gjennom private selskap eller enkeltpersonsforetak. I e-posten ble det også gitt en oversikt med eksempler på slike band. Klager ble derfor på nytt bedt om å finne ut hvor mange av medlemmene som var næringsdrivende, slik at det kunne foretas en eventuell avgrensning for virksomhet som kommer næringsinteresser til gode i søknaden.
- (5) I e-post 22. oktober 2025 redegjorde klager for foreningens formål og virksomhet. Det vises igjen til at medlemmene har akseptert organisasjonens vedtekter, herunder at de er frivillige, når de melder seg inn i foreningen. Det ble videre vist til at medlemmene har musikk som hobby og ikke som næringsvirksomhet. Klager påpekte at det historisk sett har vært svært få av medlemsbandene som har oppnådd å gå med overskudd, og at de som har klart det nå er profesjonelle og ikke lenger medlem i foreningen. Det ble også vist til at det var urimelig om søknadsbeløpet ble avkortet, og at dette var i strid med regjeringens arbeid for å gi full merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner. Klager hevdet også at det ville vært ulovlig å innhente opplysninger fra medlemmene som ikke var nødvendige for medlemskapet. Det ble også opplyst at medlemmene som ble trukket frem i stikkprøvekontrollen, ikke har overskudd eller fortjeneste.

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon:

+47 55 19 30 00

- (6) Lotteritilsynet avsto søknaden 16. desember 2025, med den begrunnelse at opplysninger og dokumentasjon som var nødvendig for å behandle søknaden ikke var mottatt. Det vises til at de etterspurte opplysningene om hvor stor andel av medlemsmassen som bestod av næringsdrivende, var nødvendig for å beregne en eventuell avgrensning for kostnader som kommer næringsinteresser til gode.
- (7) Klager påklaget vedtaket 16. desember 2025. I e-post 27. januar 2026 ble det også gitt tilleggsopplysninger til klagen. Klager anfører at organisasjonen er frivillig, og at det er urimelig at merverdiavgiftskompensasjonen blir avslått basert på noen få grupper. Det påpekes at organisasjonsform ikke er diskvalifiserende for å regnes som frivillig aktør i Norge. Klager ber om at søknad og dokumentasjon behandles på nytt, og at det angis en rimelig og rettferdig metode for å skille mellom frivillige og næringsdrivende grupper.
- (8) Klager påpeker også at organisasjonen har mottatt merverdiavgiftskompensasjon siden 2009, og at avslaget for søknadsrunden 2025 oppleves svært overraskende. Det vises i den forbindelse til at tidligere tildelinger av kompensasjon er en vesentlig berettigelse for fortsatt kompensasjon. Klager anfører også at det foreligger usaklig forskjellsbehandling, ettersom andre musikkorganisasjoner med sammenlignbar målgruppe og virksomhet, har fått innvilget sine søknader i 2025.
- (9) Klager hevder videre at avgrensningsbestemmelsen som vedtaket er basert på, ikke er innarbeidet i søknadssystemet. Det vises til at verken forskriften eller Lotteritilsynets hjemmeside gir tilstrekkelig veiledning om hva som omfattes av «næringsinteresser». Klager påpeker også at organisasjonen ikke innhenter opplysninger om medlemmenes økonomi, da dette ikke har relevant for tilbudet til medlemmene. Det vises derfor til at det ikke finnes hjemmel for å innhente disse opplysningene sett i lys av klagers formål. Klager oppfatter kravet om å måtte innhente opplysninger om medlemsmassens økonomiske forhold som urimelig og en brå praksisendring. Klager mener videre at Lotteritilsynet ikke har oppfylt sin veiledningsplikt.
- (10) Lotteritilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre vedtaket og oversendte klagen og sakens dokumenter med innstilling 11. februar 2026 til Lotterinemnda for behandling, jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 33.
- (11) Klager sendte i e-post 23. februar 2026 kommentarer til Lotteritilsynets innstilling til Lotterinemnda. Lotteritilsynet besvarte merknadene i e-post 27. mars 2026. Klager sendte i e-post samme dag kommentarer til Lotteritilsynets merknader. Det vises for øvrig til klagen og merknadene i sin helhet.

Det rettslige grunnlaget

- (12) Det rettslige grunnlaget er forskrift 23. oktober 2018 nr. 1600 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner (forskriften). Forskriften er nå opphevet, men var gjeldende for søknadsrunden 2025.
- (13) Formålet med ordningen er å fremme frivillig aktivitet, og ordningen skal kompensere for kostnader som frivillige organisasjoner har til merverdiavgift ved kjøp av varer og tjenester, jf. forskriften § 1.
- (14) Ved søknad etter forenklet modell følger det av forskriften § 7 første ledd at søknadsgrunnlaget beregnes av totale driftskostnader etter avgrensning og poster det skal gjøres fradrag for, jf. andre ledd og § 6.

- (15) Det fremgår av forskriften § 6 bokstav a at det ikke ytes kompensasjon for kostnader eller anskaffelser som faller utenfor den frivillige og ikke-fortjenestebaserte delen av virksomheten eller er knyttet til virksomhet som kommer inn under § 3 tredje ledd.
- (16) Det gis ikke kompensasjon for merverdiavgiftskostnader til virksomhet som kommer næringsinteresser til gode, jf. forskriften § 3 tredje ledd bokstav f.
- (17) Lotteritilsynet fører kontroll med at bestemmelsene i forskriften og vedtak fastsatt med hjemmel i forskriften blir oppfylt, jf. forskriften § 18 første ledd. Etter § 18 andre ledd kan Lotteritilsynet kreve opplysninger og dokumentasjon som er nødvendige for å avgjøre en søknad. Oppfylles ikke kravet innen fastsatt frist, kan søknaden avslås helt eller delvis.
- (18) Lotterinemnda kan prøve alle sider av saken, jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd. Etter forvaltningsloven § 34 siste ledd kan Lotterinemnda treffe nytt vedtak i saken eller opphevet vedtaket og sende saken tilbake til Lotteritilsynet for helt eller delvis ny behandling.

Lotterinemndas vurdering

- (19) Bandorg sin klage gjelder Lotteritilsynets vedtak 16. desember 2025 om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2024.
- (20) Lotterinemnda bemerker at søknaden ikke er avslått med hjemmel i forskriften § 3 tredje ledd bokstav f. Søknaden er avslått, med den begrunnelse at etterspurte opplysninger som var nødvendig for å vurdere en eventuell avgrensning for kostnader til virksomhet som kommer næringsinteresser til gode, ikke var mottatt innen behandlingen av søknaden, jf. forskriften § 18.
- (21) Det følger av forskriften at det ikke gis kompensasjon for merverdiavgiftskostnader som kommer næringsinteresser til gode, jf. § 3 tredje ledd bokstav f.
- (22) Ordlyden i forskriften § 3 tredje ledd bokstav f gir ikke særlig anvisning på hva som omfattes av begrepet «næringsinteresser». Bestemmelsen ble inntatt i forskriften i 2019, og avgrensningen skal støtte opp under formålet med ordningen og bidra til å sikre at kompensasjonsmidlene kommer reell frivillig virksomhet til gode. Frivillig virksomhet er i forskriften § 2 bokstav a definert som aktiviteter som ikke er fortjenestebaserte, jf. lov 29. juni 2007 nr. 88 om register for frivillig virksomhet (frivillighetsregisterloven) § 3 første ledd. Det følger av forarbeidene til frivillighetsregisterloven at det med begrepet ikke-fortjenestebasert siktes det til aktiviteter som typisk er egnet til å generere fortjeneste for dem som står bak aktivitetene. Med fortjeneste siktes det til et overskudd som blir igjen etter at kostnader som virksomheten pådrar er betalt og som typisk kan utdeles til eieren og lignende, dersom organisasjonsformen tillater at det foretas utdelinger, jf. NOU 2006: 15 punkt 3.6.3. Dette er også lagt til grunn av Kultur- og likestillingsdepartementet i høringsnotat 14. oktober 2024 punkt 5.4.
- (23) Som et eksempel på virksomhet som kommer næringsinteresser til gode, vises det i høringsnotat 14. oktober 2024 punkt 5.4.2. til at hvis et band utgjør organisasjonen som søker om kompensasjon, og bandet selv arrangerer konserter og mottar overskudd fra disse, gir ikke dette krav på kompensasjon. Lotterinemnda legger etter dette til grunn at kostnader til virksomhet som kan bidra til at band som driver næringsvirksomhet får økt salg eller fortjeneste, ikke er kompensasjonsberettiget.

- (24) Det følger av klagers vedtekter § 2 at organisasjonen med engasjement for frivillige band sine interesser bidrar med med kunnskap og tilskudd for å gjøre det enklere og bedre å ha musikk som aktivitet i Norge. For å oppfylle formålet skal organisasjonen jobbe for å bedre rammebetingelsene og utviklingsmulighetene for band i Norge og synliggjøre deres samfunnsnytte og samfunnsbidrag, stimulere til økt musikkaktivitet, og bidra til å heve kulturkompetanse gjennom informasjonsarbeid og relevante opplæringstiltak.
- (25) Det er kun band som kan være medlem i organisasjonen, jf. vedtektene § 3. Et band er en gruppe bestående av minst tre faste medlemmer over tid, som har øving, konserter og/eller musikkproduksjon som felles aktivitet. Medlemsbandenes virksomhet må være i samsvar med klagers formål.
- (26) I søknaden er det opplyst at organisasjonen blant annet har flere kunnskaps- og kompetanseprogram innenfor ulike tema, deriblant seminarer og foredrag om økonomi, juss og opphavsrett for band, workshops og kurs om utvikling og bruk av teknologi i musikk og kunst, seminarer om vederlag og rettigheter, seminarer om økonomi og juss, paneldebatter om booking og management.
- (27) Lotterinemnda legger til grunn at det fremstår som at klagers virksomhet i all hovedsak fremmer frivillig aktivitet i tråd med formålet med ordningen, og at de fleste medlemmene ikke driver næringsvirksomhet. Lotteritilsynets stikkprøvekontroll av medlemsmassen, viser likevel at flere av medlemsbandene eller medlemmene som står bak bandene, er registrert som private selskaper eller enkeltpersonsforetak. Enheter som er registrert under kategoriene aksjeselskap, ansvarlig selskap eller enkeltpersonsforetak, blir normalt ansett å drive næringsvirksomhet eller kommersiell virksomhet, ettersom overskudd typisk tilbakeføres til eierne. Hvis det ikke er anledning til å utbetale utbytte til eierne, må dette dokumenteres. Lotteritilsynet har i innstillingen blant annet vist til at Vepsband AS sitt offentlige regnskap for 2024 viser at bandet hadde en salgsinntekt på 803 630 kroner og et positivt driftsresultat på 241 070 kroner før skatt. Støtte i form av utstyr eller virksomhet som hever kompetansen til slike næringsdrivende band, må anses å komme næringsinteresser til gode.
- (28) Slik saken var opplyst på søknadstidspunktet var det ikke mulig å vurdere hvor stor andel av klagers medlemmer som var næringsdrivende, og eventuelt hvor stor del av søknaden det skulle vært avgrenset for. Lotteritilsynet ba derfor i brev 18. og 20. oktober 2026 om at det ble opplyst hvor mange av medlemmene som var næringsdrivende gjennom private selskaper eller enkeltpersonsforetak. I sistnevnte e-post ble det også gitt en oversikt med eksempler på band eller medlemmer som var organisert som private selskaper eller enkeltpersonsforetak. Klager hadde dermed en tydelig oppfordring til, som et minimum, å opplyse om hvor mange medlemmer som var organisert i en slik organisasjonsform. Dette er offentlig informasjon som blant annet er tilgjengelig i Enhetsregisteret. Når disse opplysningene var nødvendige for å behandle søknaden, og ikke ble inngitt innen behandlingen av søknaden, må søknaden avslås i sin helhet, jf. forskriften § 18 andre ledd andre punktum.
- (29) At vedtektene stiller krav om at medlemmene må være frivillige band, kan ikke tillegges avgjørende vekt når Lotteritilsynets stikkprøvekontroll viser at enkelte band oppnår fortjeneste. Hvis det stilles krav til at medlemmene må være frivillige, må organisasjonen kunne kreve dokumentasjon fra medlemmene for å kontrollere dette. Klager står fritt til å velge hvordan organisasjonen ønsker å føre kontroll med at medlemmene opptrer i tråd med vedtektene.

- (30) Når det gjelder klagers anførsel om at Lotteritilsynet har brutt sin veiledningsplikt, bemerker Lotterinemnda at organisasjonen ved to anledninger fikk mulighet til å sende opplysninger som var nødvendige for å avgjøre søknaden. Klager fikk ved henvendelsene en klar oppfordring til, i det minste, å opplyse om hvor mange av medlemmene var organisert som private selskaper eller enkeltpersonsforetak. Lotteritilsynet har dermed forsøkt å få saken tilstrekkelig opplyst til at søknaden kunne behandles. Nemnda legger etter dette til grunn at det ikke er påberopt noe rimelig grunnlag for å konstatere at det foreligger brudd på veiledningsplikten.
- (31) Klager anfører at organisasjonen har mottatt merverdiavgiftskompensasjon hvert år siden 2009. Lotterinemnda bemerker at denne saken gjelder søknad om kompensasjon for regnskapsåret 2024. Lotteritilsynet må hvert år foreta en selvstendig vurdering av om organisasjonen oppfyller vilkårene for å få merverdiavgiftskompensasjon for det gitte regnskapsåret. At organisasjonen har fått merverdiavgiftskompensasjon for tidligere år, er ingen garanti for at organisasjonen skal fortsette å få det. Nemnda understreker at avslaget i denne saken skyldes at etterspurte opplysninger som var nødvendige for å avgjøre søknaden, ikke ble oversendt innen behandlingen av søknaden. Nemnda kan for øvrig ikke se at det er vist til noen konkrete saker for Lotterinemnda eller Lotteritilsynet som tilsier at organisasjonen er utsatt for usaklig forskjellsbehandling.

Konklusjon

- (32) Lotterinemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at Lotteritilsynets vedtak skal opprettholdes.

Vedtak

Klagen tas ikke til følge.

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur